antagligt att den använts vid Polhems industrianläggning vid Stjernsund i Dalarna. Fem liknande stavar äro hittills kända, varav tre stycken äro utförda i trä och två i mässing. Fyra av dessa finnas i Nordiska Museets samlingar. Då Tekniska Museet förbereder en utredning om dessa tolkar eller måttstavar, emottagas tacksamt meddelanden om liknande verktyg. Av intresse vore att få veta, om sådana stavar för övrigt äro kända och om några uppteckningar och uppgifter om användningssättet föreligga.

T. A.

Släplinorna till Andrées polarballong.

I Daedalus 1931 redogjorde Fil. Dr I. Svedberg för konstruktionen av S. A. Andrées ballonghus på Spetsbergen. De vid 1897 års färd mot Nordpolen använda släplinorna voro också nykonstruerade. Om deras tillverkning har meddelats följande av tillverkaren, Ingeniör August V. Jansson, Stockholm: »Under hösten 1895 gjordes vid en av Göteborgs större repslagarebanor en hel del försök att hoplägga linor med en avsmalnad del ett stycke in på linan, men dessa försök misslyckades. Överingeniör Andrée tillråddes då av någon person att diskutera problemet med mig, som då var arbetschef vid Liljeholmens Kabelfabrik. Då i en trosshopläggningsmaskin endast c:a 1 meter av dukten var fri, så förminskades faran av en "kink" i hög grad. Det var svårigheten, för att icke säga omöjligheten, att i en repslagarebana spänna en dukt på tre eller fyra hundra meter, så att det ej uppstod "kink" vid den avsmalnande punkten, som nödvändiggjorde en annan arbetsmetod än den normala. Svårigheten vid maskinhopläggningen var således icke spänningen av dukten, utan konstruktionen av "röret", varigenom trossen skulle gå, för att inte bliva "halvsträngd". Utarbetandet av den detaljen tog ett par månader, innan vi vågade oss på de slutgiltiga linorna. Ett annat kinkigt problem var att få de avsmalnade punkterna exakt mitt för varandra vid hopläggningen. Resultatet blev likväl att linorna tillverkades, avsynades och godkändes av alla intresserade parter. Att linorna sedan vid avfärden gingo förlorade, berodde på andra — delvis tämligen omdebatterade — orsaker, som icke hade med släplinorna att göra.»